

TITOSAMA

GLASILO TOVARNE SANITETNEGA MATERIALA - DOMŽALE

Ob prazniku naše socialistične skupnosti

29. novembra 1943, sredi največje vojne vihre vseh časov, smo Jugoslovani postavili v osvobojenem Jajcu temelje svoje nove, državne skupnosti, temelje jugoslovanske federacije, državne skupnosti enakopravnih narodov in narodnosti, kraljevina Jugoslavije prav gotovo ni bila. To našo novo državno skupnost mnogi v svetu imenujejo tudi Titova Jugoslavija. Nikoli nismo imeli nič proti temu, temveč prav nasprotno, bili smo in ostali ponosni na to, saj Titovo ime simbolizira vse tisto, na kar smo pri nas lahko zares ponosni.

Dan naše republike praznujemo kot samoupravna, revolucionarna socialistična skupnost.

Letos mineva 22 let, od kar je Tito v zvezni skupščini proglasil zakonitev gesla: »Tovarne delavcem«, ki je izpisano na bojnih zastavah delavskih gibanj, svega sveta. Od tedaj smo Jugoslovani pionirji samoupravnega socializma, od tedaj gradimo družbeno skupnost v katero so uprte oči vsega naprednega sveta. Naših uspehov se veselijo vse napredne sile v svetu, naših težav pa vsi tisti, ki jim je naša samoupravna socialistična skupnost iz najrazličnejših vzrokov trn v peti.

Zavedamo se, da nam ne manjka težav, s katerimi se srečujemo vsakodnevno pri razvoju naše socialistične družbe. Veliko takih težav nam povzročajo tisti, ki jim naš hiter samoupravni in ekonomski razvoj ni pri srcu. Vkljub temu se naš samoupravni družbeni razvoj nadaljuje in uspešno razvija, in vseh področjih našega življenja.

Idejo o svobodnem človeku, ki smo jo tistega prvega 29. novembra dokončno in za vselej uzakonili in priznali za svojo, ko smo se zanjo odločili tudi do zadjega borili, moramo varovati kot nekaj najdražjega in najsvetlejšega. Ne zaradi pietete do tistih, ki so jim

bila štiri mračna leta svetovne katastrofe preveč dolga, da bi lahko pričakali še 29. november. Ne zato ker smo to dolžni zaradi vseh sto in tisočev Jugoslovancev, ki so morali ostati v gozdovih, taboriščih, doma in na tujem.

To idejo moramo varovati zato, ker nam le-ta edina razkriva resnično lepšo, praviščnejšo, srečnejšo in humano pot v prihodnost, ker smo to spoznali že leta 1941, ko smo se odločili boriti se do končne zmage nad okupatorjem.

Kadar danes praznujemo ta veliki dan — rojstni dan naše nove Jugoslavije, in gojimo te tradicije, (Nadaljevanje na 2. strani)

Pred nami je naloga, da natančneje pregledamo naše delo v minulim devetmesečnem obdobju in si na podlagi tega zastavimo nove cilje za prihodnja obdobja. Seveda pa moramo tudi ugotoviti ali je bilo poslovanje uspešno in v skladu z družbenimi normami.

Najprej se ustavimo pri pregledu faktorjev, ki so učinkovali na poslovanje.

Tricetrletno poslovanje

Pri nabavi reprodukcijskega materiala so bile težave s pomanjkanjem izčeska in kvalitetnih prej in pa z uvozom, kjer je potrebno vnaprejšnje plačilo. Težave pa so bile tudi zaradi pomanjkanja denarja, ker dobavitelji zahtevajo takojšnje plačilo.

Problemi nabavne funkcije so se odrazili tudi v proizvodnji zaradi slabe kvalitete surovin in pomanjkanja preje na križnih navitkih. Zaradi prilagajevanja potrebam tržišča je bila tekom leta nekajkrat preusmerjena proizvodnja, v zadnjem času pa celo prehod v tretjo izmeno pri filtrih in v tkalnici.

Prodaja izdelkov je bila v začetku leta motena zaradi zamrznjenih cen, temu pa je sledilo prenehanje prodaje nelikvidnim kupcem, kar se je odrazilo na zmanjšanju obsega prodaje na domačem tržišču. Izpad prodaje smo delno nadomestili z izvozom, predvsem pri gazi. Sicer pa je bila realizacija za 2,4% nad planom oz. za 3,1% nad lanskim dosežkom, izvozili pa smo kar 6% realizacije.

Plan proizvodnje nismo dosegli za kar je več vzrokov. Nekaj od teh nam pokaže spodnja tabela:

(Nadaljevanje na 2. strani)

Tričetrletno poslovanje

(Nadaljevanje z 1. strani)

Vsebina	Indeks
Cigaretetni filtri	127
Ostalo	115
Vložki	77,4
Konfekcio. vata	81,3
Obliži	74,8
Blago	212
Konfekcio. gaza	100,3
Rezani ovoji	70,4
Virel in krep ovoji	34
Tkani ovoji	71,6
Celotna proizvodnja	97,4

Vrednostno smo proizvedli za 26 % več, kot lansko leto, količinsko pa za 12 %.

Primerjanje letošnjih in lanskih proizvedenih količin nam da sledeče indekse:

Vsebina	Indeks
Tkani ovoji	92
Virel in krep ovoji	88
Rezani ovoji	99
Konfekcio. gaza	143
Blago	241
Obliži	84
Konfekcio. vata	87
Vložki	100
Ostalo	147
Filtri	115

Ob prazniku

(Nadaljevanje z 1. strani)

se včasih dozdeva udeležencu boja še bolj pa mladini, ki ni doživljala grozot vojne in trpljenja, kakor, da se je to vse takrat moralo zgoditi, kot neka zgodovinska nujnost. Vendar oborožena vstaja naše socialistične revolucije ni bila spontano gibanje, v kateri zavest delovnega človeka ne bi imela glavno in pravo mesto.

Dan republike je vsekakor eden tistih trenutkov v naši sedanosti in prihodnosti ko se moramo dvigniti iznad zagnanosti vsakdanjega dne in se od nje odmakniti zato, da bi lahko mirno odmerili, kaj vse je že za nami, kaj imamo in kakšne cilje in naloge si zastavljamo, še posebno tiste, ki nam jih je naložil tov. Tito v svojem pismu vsem narodom, še zlasti pa članom Zveze komunistov Jugoslavije! V takih trenutkih pa lahko zavzvenita v nas vseh samo dva glava:

Glas ponosa nad tem, kar smo že ustvarili in kar ustvarjamo pod vodstvom TITA in glas zaupanja, da bomo uspešno uresničili tudi še vse tisto, kar je danes samo še cilj skupnosti, ki se s ponosom imenuje Titova socialistična federativna republika Jugoslavija!

M. P.

Takoj se opazi stagnacija prodaje naših klasičnih izdelkov in velik vzpon prodaje novjših izdelkov.

V zvezi s tem je jasna naloga, da je potrebno najhitreje proučiti vzroke za slabšo prodajo sicer bo jutri že lahko prepozno.

Za doseganje kasneje omenjenih rezultatov smo potrebovali 50 % večjo vrednost osnovnih sredstev (zaradi revalorizacije) in samo za 12,4 % večja obratna sredstva. To pomeni, da smo štedili z nalaganjem v obratna sredstva — hote ali nehote zaradi nelikvidnosti.

Uspešnost proizvodnje se je predvsem po zaslugi kolektiva, ki je povečal produktivnost za 11,40 % ekonomičnost za 11,30 % in rentabilnost za 6,6 % zelo izboljšala, posebno je viden porast produktivnosti.

Ekonomičnost in rentabilnost pa sta boljši tudi delno sproščenih cen.

Finančni rezultat, primerjan z istim lanskim obdobjem in je sledeč:

Vsebina	Indeks
Celotni dohodek	130
Porabljeni sred.	123
Dohodek	153
Pogodbene obvez.	162
Zakonske obvez.	82
Čisti dohodek	158
Za oseb. dohodek	122
Ostanek dohodka	248

Že na prvi pogled lahko ugotovimo, da uspeh ni slab, izvira pa že od prej omenjenih vzrokov (produktivnost, višje cene itd.)

Porast osebnih dohodkov za 23,3 % je sicer precejšen, vendar je v skladu s porastom družbenega proizvoda, ki je večji za 33 %.

Ob relativnih uspehih pa se ne smemo uspavati, kajti v prihodnjih obdobjih nas čaka hud konkurenčni boj na domačem in tujem tržišču. Zavedati se moramo, da bomo prodajali samo cenene in kvalitetne izdelke. Pogoj za to pa je nova tehnologija, ki pa je zelo draga. To nas obvezuje, da se moramo močno odrekati sedanji potrošnji v korist večje bodoče potrošnje.

J. L.

Dosledna uresničitev zastavljenih nalog

Mislím, da ga skoraj ni delavca, ki bi nič ne vedel oziroma nič ne slišal o pismu predsednika ZK Jugoslavije, tov. TITA in izvršnega biroja predsedstva ZK Jugoslavije. Da ne bi prišlo do različnih tolmačenj, si na kratko oglejmo kaj to pomeni za ZK Jugoslavije kot celotn in kaj za OZK TOSAMA.

Za ZKJ pomeni nadaljevanje in dosledno uresničitev zastavljenih nalog. To pomeni razvijanje socialistične samoupravne družbe in navedenih pogojev za prehod v še višjo obliko družbene ureditve, komunizem, ter uresničevanje programa ZK, ki je bil sprejet na 7. kongresu ZKJ leta 1958 v Ljubljani in dopolnjen na 8. in 9. kongresu. Pismo navaja uresničevanje vseh akcijskih programov in resolucij sej CK ZKJ in CK posameznih republik in avtonomnih pokrajin, uresničevanje stališč II. konference ZKJ in 21. seje predsedstva ZKJ. To pomeni dosledno spoštovanje načela demokratičnega centralizma in drugih določil statuta ZKJ, odkrit brez kompromisni boj proti birokratizmu in samovolji, proti šovinizmu, za bratsvo in enotnost jugoslovanskih narodov, boj proti tistim, ki so si na nezakonit način prilastili družbeno premoženje ali

obogateli na račun izkoriščanja tuje delovne sile. Boriti se moramo proti socialnim razlikam, ki ne temelje na delitvi po delu, za dosledno in pravilno kadrovsko politiko, za stabilno gospodarstvo, proti razsipništvu, proti nesposobnim ter proti oportunistični družbi. To je boj proti nehumanosti za humane odnose med ljudmi, skrb za socialno šibkejšo. Zato je potrebno očiščenje ZK vseh tistih, ki delajo v nasprotju s tem kar smo do sedaj naredili, izključite tiste, ki ne delajo v skladu s programom, stališči in statutom ZKJ, ki nekaj govori, delajo pa drugo in tiste, ki niso pripravljeni tako delati; obenem moramo usposobiti tiste, ki se zaradi premajhne idejnopolitične usposobljenosti težko vključujejo v akcijo.

Od vsega tega je odvisna usoda socializma v Jugoslaviji, od tega je odvisno ali bo delavski razred postal gospodar nad vso družbeno reprodukcijo in si zagotovil odločilno vlogo v političnem in družbenem odločanju, ali pa se bodo okrepili tisti odnosi in sile, ki nasprotujejo interesom delavskega razreda, socializma in samoupravljanja. Za vse to je odgovorna ZK Jugoslavije kot celota, vsaka njena

organizacija in posamezen član.

Za osnovno organizacijo ZK TO-SAMA, njen sekretariat in vsakega posameznega člana pomeni to konkretno uresničevanje programa ZKJ omenjenega pisma in drugih resolucij ter akcijskih programov. Spoštovanje načela demokratičnega centralizma bomo uresničili, če se bomo dogovarjali za akcijo, ko pa se bomo enkrat dogovorili pa ne bomo več diskutirali temveč uresničevali in to v ZK, samoupravni organizaciji in delovni organizaciji. Ne bomo dovolili, da bi potem posamezniki samovoljno mimo sklepov, mimo večinskih stališč, mimo samoupravnih norm po svoje delovali ali zavajali samoupravne organe. S tem bomo preprečili birokracijo in samovoljo. Ne smemo dovoliti, da nam nekdo prišepetava, da bi bilo za Slovence boljše, če bi bili samostojni izven Jugoslavije; ne smemo dovoliti, da bi tovarišem iz drugih republik govorili — južnjaki, cigani in podobno, ker je to šovinizem in le tako ga bomo preprečili. Zakonito poslovanje je tisto, ki je v skladu z zakoni in samoupravnimi akti, ker so samoupravni akti interni zakoni, zakoni pa so eksterni. Po zakonu in ustavi smo dolžni dobro gospodariti. Dobro gospodarjenje ni bilo nikoli tako dobro, da bi ne moglo biti še boljše. Imamo tudi odločitve, ki bi se nikakor ne dale spraviti v sklad z načeli o dobrem gospodarjenju. Za primer si vzemimo odločitve za razvijanje oddelka obližev: 44 milijonov stanejo stroji; delavec, ki je na tem delovnem mestu delal je v tistem času prav gotovo dobil 8 — 10 milijonov bruto osebnih dohodkov; oprema delovnega mesta, literatura, potovanja v inozemstvo in osebni dohodek drugih, ki so tudi na tem delali, je skupno prav gotovo 15 milijonov; vse skupaj 59 milijonov. Če bi bilo samo to, bi se dalo pogrešati, če pa pomislimo, da bi na tem lahko zaposlili dodatno toliko in toliko ljudi in s tem ustvarili in takšen in takšen dohodek, je to negospodarno, neogovorno in zavajanje samoupravnih organov. Pri nas v Jugoslaviji razvijamo delitev po delu, ne delitve po minimalnih potrebah, kjer bi vsak dobil toliko kolikor potrebuje. Če imamo delitev po delu, moramo imeti kriterije in merila za delitev, oziroma za priznanje, koliko je kakšno delo vredno. Pri nas jih imamo, sedaj jih uvajamo in če ne bodo dobri se bomo dogovorili za noye, samo tiste, za katere se dogovorimo, moramo osvojiti in spoštovati. Delitev osebnih dohodkov po delu je prej ali slej, vedno priznavanje dela drug drugemu. Ko govorimo o socialnem razlikovanju, moramo takoj pojasniti, da to ne izhaja iz delitve po delu, ki je v razmerju 1 : 5 kot je naše. Socialno šibki, revni postajajo tisti, ki imajo z

najnižjimi dohodki velike družine in enega samega zaposlenega, revne so samo-hranilke z nizkimi osebnimi dohodki in družine, ki so ogrožene zaradi alkoholizma. Tudi bogati ne izhajajo iz delitve po delu, ker z osebnim dohodkom 6.000 din se da udobno živeti, ne pa obogateti. Pri nas imamo nekaj primerov revnih, imamo pa tudi vsaj en primer, ki prejema preko 6000 din trgovski potnik OD na mesec.

Dosledna in pravilna kadrovska politika mora biti v skladu z zahtevami delovnih mest, v skladu z racionalnim poslovanjem, sistematičnim funkcionalnim usposabljanjem ljudi na delovnih mestih. Za višja delovna mesta je program napredovanja, ki mora biti izdelan tako, da vsak delavec ve od kod do kod lahko napreduje, če se izkaže, da je uspešen in da tudi sam skrbi za svoje usposabljanje. Načela, stališča in sklepe ZK lahko uveljavljamo samo, če so na ključnih mestih delovne organizacije (vodje, od vodij oddelkov navzgor) in samoupravne organizacije sposobni, etično, moralno (to pomeni da so pošteni) in moralno politično neoporečni člani ZK, ali nečlani, ki morajo biti pripravljene uresničevati politiko ZK. Stabilno gospodarjenje lahko dosežemo z dobrim decentraliziranim planiranjem, količinsko kvalitetno in časovno opredeljenimi cilji in discipliniranim izvajanjem nalog za dosego ciljev. K temu bo prav gotovo pripomoglo tudi stimulatивно nagrajevanje. Preprečiti moramo vsakršno razsipništvo, potovanje brez ciljev, brez analize kako je bil cilj dosežen, dajanje daril, prevelikega gostoljubja itd. . . .

Za delavca moramo boljše poskrbeti, da se bo dobro počutil, ker je zadovoljen delavec bolj produktiven, seveda če je izraz nezadovoljstva upravičen.

Prenehati moramo s tem, da je nekdo nenadomestljiv, da ima vedno prav, da nekdo uveljavlja svojo voljo neobzirno z nadiranjem drugih, ne glede koliko ljudi in kako globoko jih prizadene, da zaradi tega negativno reagirajo, za delo pa niso sposobni lep čas. Drug drugemu moramo tovariško svetovati. Če vem za informacijo, ki mojemu sodelavcu pri odločanju lahko koristi sem mu jo dolžan povedati, on pa sprejeti kot dobronamerno, saj vsi delamoza cilje podjetja, ki so zadovoljitev naših potreb, zadovoljitev potreb podjetja in družbenih potreb. Ne smemo delati laži okrog drugih, ne prikrivati lastnih in napak drugih. Ne smemo zamižati, če vidimo, da se dela škoda podjetju, nam in družbi, ker to je oportunitizem, ki je eden od najbolj negativnih pojavov neke družbe.

V kapitalizmu delavci hočejo odločati pa jih od tega odpravijo, pri nas pa jih vsaj formalno silimo v odločanje, pa nočejo. Ne no-

čejo, ne upajo. Kdo si upa glasovati proti svojemu nadrejenemu ali pa povedati kakšno škodo povzroča, če ve, da ga potem na delovnem mestu prefinjino šikanira s tem, da mu ne da informacij, (to velja za vodje in strokovnjake) s tem da mu daje slaba še manj plačana dela (delavcu v proizvodnji). Dejstvo je, da se delavci ne upajo govoriti. To pa je posledica birokratskega odločanja, samovolje, slabega poznavanja pravic in dolžnosti in preslabe zaščite samoupravnih pravic in dolžnosti. To je prj ko slej naloga ZK, sindikata in mladine, je pa tudi naloga odgovorne službe in direktorja. Nekateri mislijo, da jim nek položaj daje pravico (posebno), da lahko, oziroma, da morajo sedeti na vsaki seji samoupravnega organa ali na seji izvršnega organa družbeno političnih organizacij ZK, sindikata, mladine. Te pravice posebej nima nobeden, tudi direktor ne. Na sejo pridejo samo člani organa in povabljeni predlagatelji, ki so dolžni dati vse informacije za, ali proti predlogu in so odgovorni, če niso podali vseh informacij, ali če so z napačnimi informacijami zavedli organ, da je negativno odločil, niso pa odgovorni za odločitve organa. Ko to opravijo in je njihova točka izčrpana, zapustijo sejo, če niso brezdelneži.

Vse to so naloge ZK, ki jih je dolžno partijsko in samoupravno reševati. To so bile naloge že tudi preje, da smo se jih premalo zavedali. Pismo pa nam nalaga, da jih sedaj moramo brez izgovorov dosledno izvršiti.

namestnik sekretarja
OOZK Tone Dolenc

Z A H V A L A

Ob nepričakovani izgubi moje- ga dragega očeta, se vsem sodelavkam in sodelavcem iz oddelka filtrov najiskreneje zahvaljujem za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Posebno se še zahvaljujem oktetu »TOSAMA« za ubrano petje.

Najlepša hvala tudi vsem sodelavcem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti.

Andrej Pavlič

Z A H V A L A

Ob težki izgubi moje drage mame, Frančiške ČEBULJ, se vsem sodelavkam in sodelavcem iz mikalnice najpristrčneje zahvaljujem za darovano cvetje, sveče in izraze sožalja ter vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti. Najlepša hvala tudi pevskeму oktetu »TOSAMA« in sindikalni podružnici za finančno pomoč.

Olga Kranjc

Proizvodnja in investicije v 9-mesečnem obdobju

Po podatkih oziroma pregledu devetmesečnega poslovanja podjetja lahko ugotovimo porast produktivnosti podjetja kot celote, kakor tudi v posameznih oddelkih. Posebno je razveseljivo dejstvo, da smo znižali stroške na enoto proizvoda. Analize teh uspehov pa nam bodo, oziroma so nam, nakazale pot za še povečano angažiranost vseh, za doseg še boljših rezultatov. Z rezultati ne moremo biti zadovoljni, ker velja staro pravilo, da nikoli ni vse narejeno in čim boljše analiziramo rezultate, tem več možnosti dobimo za še boljše uspehe.

Nanizal bi nekaj slabosti, ki so nas spremljale v tem obdobju.

Že v prejšnjih naših poročilih smo nakazali težave pri uvajanju novih, modernih strojev v proizvodnjo. Vsi visokoproduktivni stroji zahtevajo tudi brezhibne vhodne surovine. Na žalost moramo ugotoviti, posebno je to primer v letošnjem letu, da slabe surovine oziroma polizdelki, ki nam zmanjšujejo vrednost naših prizadevanj. Naj omenim samo enega, to je preja. Vsi smo veseli, če dobimo dobre surovine, ker potem lahko upravljalec stroja, kakor tudi vsi ostali lahko pričakujemo dobre rezultate. Tudi sam stroj se manj kvari in s tem zahteva manj stroškov za vzdrževanje in seveda ima tudi daljšo uporabno dobo. Za zboljšanje preje, kakor tudi ostalih materialov, je bilo narejenih toliko korakov, da bi lahko napisal knjigo, če bi hotel vsaj delno o-

pravičiti vse korake, ki so bili storjeni, a žal, vsaj do sedaj brez uspeha. Vedno dobimo zagotovilo, da bo boljše, da je tudi pri predilnicah kriva slaba surovina, to je bombaž, ki pogojuje kvaliteto preje. Tudi sedaj imamo to zagotovilo vendar obljuba se ne da tkati. Nanizal sem samo en problem, s katerim se dnevno srečujemo. No, kljub temu nismo stali ob strani, skušali smo problem omiliti, predvsem pa odstraniti ostale težave, ki ovirajo še večji uspeh. Smatram da smo strokovno dovolj močni, da tudi te pomanjkljivosti odstranimo in s tem tudi uspeh ne bo izostal.

Sedaj pa nekaj o investicijah, oziroma o zamrznjenih investicijah, ki še niso bile aktivirane v preteklem obdobju, o katerih želim dati pojasnilo, zakaj niso še v pogonu oz. proizvodnji. Včasih smo nervozni, ko nam nov stroj, ki seveda ni poceni, takoj ne daje pričakovanih rezultatov. Na žalost moramo ugotoviti, da smo specifična tovarna in da stroji normalno niso serijske izdelave, ampak je vsak stroj zase takorekoč enikat. Seveda, to pogojuje probleme, ki s tem nastajajo. Ti se kažejo predvsem v tem, da ne moremo strojev predhodno preizkusiti z našim materialom oziroma surovinami. Če pa že uspemo, da take preizkuse izvršimo pri dobavitelju strojev, je to narejeno pod drugačnimi pogoji. Mnoga podjetja dajejo velika sredstva za raziskavo posameznih tehnoloških procesov v svojih laboratorijih oziroma preizkusnih centrih. Pri nas tega nimamo in zato včasih traja vpeljava nove proizvodne dalj časa kot bi bilo, če bi vse materiale predhodno testirali v preizkusnem centru oz. laboratoriju. Tudi mi bomo naše metode dela prilagodili zahtevam, ki jih narekuje vse hitrejši razvoj tehnike in znanosti.

V tej smeri smo tudi ustanovili službo za pripravo proizvodnje, ki bo usposobljena za rešitev zgoraj omenjenih problemov. Smatram, da bo s pojačanjem te službe tako strokovno kakor tudi številčno, odstranjen marsikateri problem, ki nas bo spremljal v nadaljnjem našem delu. Seveda pa bo ta služba ozko povezana z vsem našim kadrom, v proizvodnji in ostalih službah, ker le pod tem pogojem lahko računamo na visoko organizirano proizvodnjo in s tem nam tudi rezultati poslovanja ne bodo izostali. Tudi uspehi, ki so bili doseženi v preteklem obdobju, niso slučajni kot nekateri mislijo, ampak je rezultat dela celotnega kolektiva kakor tudi vlaganja v razvoj podjetja.

Dosedanje delo pri izdelavi Mölny hlačk

Zamrznjene investicije, v kolikor jih tako lahko imenujemo, so bile pojasnjene na zadnjem zasedanju delavskega sveta, vendar bi zadevo še enkrat pojasnili. Gre predvsem za naložbe v proizvodnjo obližev. To proizvodnjo, to je predvsem konfekcioniranje, imamo že preko 10 let. Naša želja je bila že pred leti, da popolnoma osvojimo proizvodnjo. Zato so bili angažirani kadri in pripravljen tehnološki elaborat. Prvotna lokacija je bila predvidena v Studu, vendar je bila ta zamisel zavrnjena zaradi sorazmerno velikih stroškov, ki bi nastali pri adaptaciji obrata v Studu.

Iz gornjih razlogov je bilo določeno, da se pripravi vso dokumentacijo za obrat v sklopu tovarne, zaradi razpolaganja z zadostnimi količinami potrebnih količin pare, elektrike, vode iz že obstoječih virov.

Med tem časom je bil naročen mešalec ter stroj za Tosamplast. Zaradi izvajanja reforme so bile naše investicije revidirane oziroma je bilo sklenjeno, da se vsled stabilizacijskih ukrepov odložijo večje investicije in da se za vsako vlaganje ponovno pretrese umestnost nadaljevanja že odobrenega programa.

V tem času so še prišli novi momenti, ki narekujejo ponovno studijsko razvoja in tehnologije obližev ter na podlagi teh dejstev predložili organom upravljanja nadaljnji potek investicij.

Posluževanje nove delovne naprave za izdelke Mölny

Nadaljevalo se je z urejanjem tople vode pri beljenju, nabavljen in vključen je bil v proizvodnjo rahljač bal, tako, da belilnica daje preko 20% povečano proizvodnjo glede na prejšnje obdobje.

Nabavljen in vključen je bil v proizvodnjo avtomat za Mölny hlačke. Stroj daje zelo dobre rezultate, seveda potrebno pa je bilo prehoditi vse težave pri vpeljavi naših materialov. Stroj Arachne ne dela s polno zmogljivostjo. Tržišče ni sprejelo novi proizvod tako, da bi absorbiralo vso proizvodnjo. V teku so priprave za nove kvalitete ovojcev z gumo, podan je tudi predlog za standard Virplet ovoja.

Pri vključevanju novih strojev za Mimosept vložke ter Mölny ple-

nice so predvsem težave z reprodromateriali, ki jih dobivamo od domačih dobaviteljev (preja, staničevina). Z ozirom na naročila teh artiklov so tudi perspektive, da bodo stroji izkoriščeni v 2 izmenah ter s tem izpolnjene planirane količine proizvodnje in vračilo sredstev, ki so bila vložena v to proizvodnjo.

Ostali stroji oziroma naprave pa so več ali manj že vključeni v proces in nam dajejo dobre rezultate. Ravno uspeh devetih mesecev potrjuje uspešnost vključevanja novih investicij v naš nadaljnji razvoj in možnost ekspanzije naših proizvodov tako na domačem kakor tudi na zunanjem tržišču.

J. B.

Prvo kar lahko rečem je to, da je priprava in izdelava novega sistema trajala predolgo. Glede kvalitete same izdelave novega sistema nagrajevanja ne morem dati ocene, zaupam pa Zavodu, ki to delo opravlja, saj ima na tem področju dolgoletne izkušnje. Pripominjam, da se s sistemom nagrajevanja v komercialnem sektorju, posebno pa v prodajni službi ne strinjam v celoti. Menim, da ima vsako podjetje v svojem sestavu nekaj specifičnega in da bi bilo le to treba v novem sistemu nagrajevanja bolj upoštevati. Prepričana sem, da je bilo premalo sodelovanja komisije z vodji sektorjev, čeprav bi tako odpadla marsikatera kasnejša nesoglasja.

Kakšno željo imate za leto 1973?

Moja želja za leto 1973 je dobro sodelovanje med sektorji, ker bomo le tako lahko premagali vse težave. Vsi člani kolektiva se moramo zavedati, da vsakdo izmed nas lahko po svojih močeh prispeva svoj delež k čimboljšemu uspehu podjetja.

Mi vsi si želimo dobrih uspehov. Zato se tov. Emi zahvaljujem za odgovore v upanju, da se bodo želje uresničile z zavestjo, delavnostjo vseh članov kolektiva.

C. Z.

Naš razgovor

Kolikor več prodamo, toliko več imamo. Zato je prodajna služba za vsako podjetje zelo pomembna. Mora biti dobro organizirana in imeti ljudi, ki so dovolj sposobni za tako zahtevno delo.

Kar težko je bilo ujeti nekaj minut, da sem lahko govoril z vodjem naše prodajne službe tov. EMO MARČUNOVO. Telefon je nenehno brnel in motil najin pogovor.

Kot vodja prodaje se počutim dobro, zahvaljujoč dobrim sodelavcem. Delo mi najbolj otežkoča nekompletni asortiman naših proizvodov na zalogi, kar povzroča negotovanje naših kupcev, kakor tudi naših komercialnih predstavnikov. Ta problem se pojavlja skozi vsa leta kar sem na tem delovnem mestu. S kompletnim asortimanom naših proizvodov na zalogi bi lahko dosegli boljše rezultate tudi v prodaji tistih naših izdelkov, pri katerih nimamo izkoriščenih proizvodnih kapacitet. Zavedati se moramo, da v veliki konkurenčni borbi na tržišču obdržimo ali pridobimo kupca le z dobro kvaliteto izdelkov in solidnim poslovanjem. Druga težava je v tem, da v znani vsesplošni nelikvidnosti sortiramo kupce glede na njihove plačilne sposobnosti in to upoštevamo pri dobavah blaga. Že v letu 1971, kakor tudi letos, smo prav zaradi nelikvidnosti prenehali z dobavami nekaterim našim kupcem. To je povzročilo, da smo morali toliko bolj angažirati pri ostalih kupcih, da se ne bi občutil na nekaterih področjih izpad prodaje.

Kakšno je sodelovanje med proizvodnjo in prodajo in kakšno naj bi bilo?

To sodelovanje bi moralo biti tesneje povezano, saj se mora proizvodnja ravnati po potrebah tržišča. Naša služba igra le vlogo posrednika med tržiščem in proizvodnjo. Menim pa, da bi se dalo marsikateri problem, bodisi objektivnega ali subjektivnega izvora, z malo več dobre volje še odpraviti.

Kako gledate na nov sistem nagrajevanja?

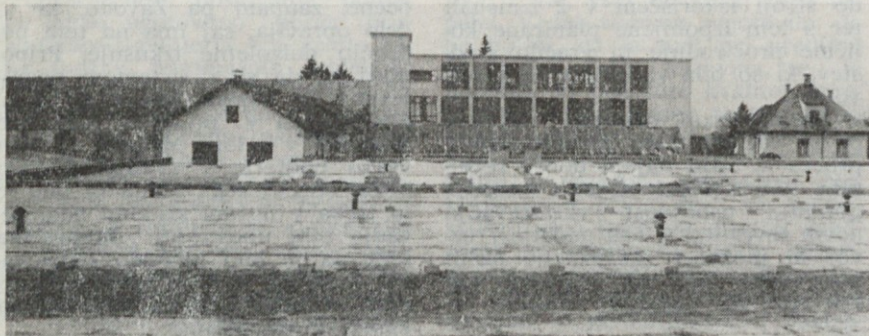
Koliko časa ste že v našem podjetju?

V podjetju sem zaposlena od avgusta 1959.

Kako se počutite kot vodja prodaje? Kaj vam to delo najbolj otežkoča?

F. V.

Toplotna izolacija v mikalnici in ...

Streha mikalnice s prenovljenimi svetlobnimi kupolami

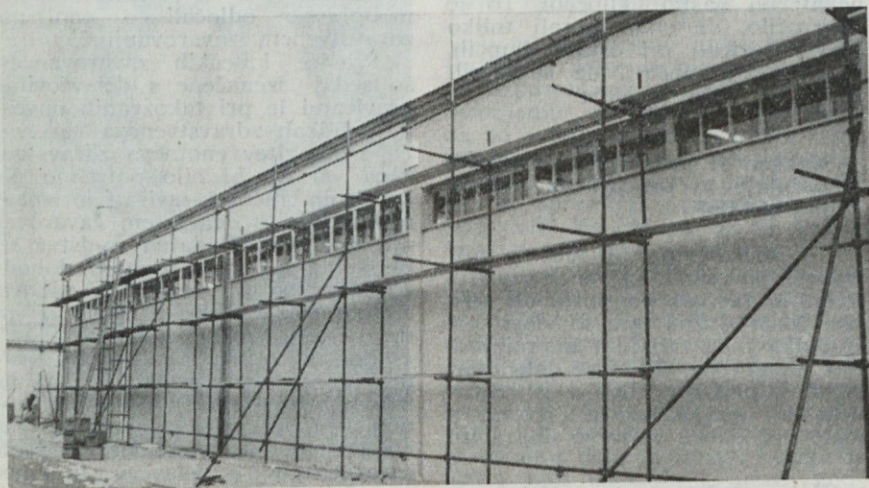
Kljub lepemu videzu je imela hala nove mikalnice nekaj napak, ki so se pokazale šele kasneje, ko je preteklo letno in zimsko obdobje. Največ preglavic nam je prizadel hladen zimski čas.

V prostorih, kjer prihaja svetloba samo skozi kupole na strehi, se je v hladnih jutrih pojavila rosa na notranji strani okvirov in kupol. Rosenje je povzročalo škodo na stropu, ki je vpijal vlago in seveda tudi na parketu. Zato je bilo nujno potrebno odstraniti napako, katero je v prvi vrsti zakrivil izvajalec, ki je namesto kompletnih kupol vgradil doma izdelane okvire, kateri so bili preslabo izolirani. Ker ti prostori po krivdi projektanta niso bili zračeni, je bilo treba izvesti tudi zračenje. Tako smo se dogovorili, da se stari okviri zamenjajo z zahtevnimi iz uvoza in po ena kupola v vsakem prostoru opremi z mehanizmom za odpiranje.

Betonski nosilci in stebri zunanjih sten so med gradnjo ostali neizolirani tudi po krivdi projektanta. Zaradi rosenja je bilo treba poiskati rešitev, kar pa ni bilo poseb-

Pričetek gradnje novega pisarniškega prostora.

Oblaganje betonskih stebrov mikalnice zaradi bojše toplotne izolacije

no lahko, ker nihče za svoje predloge ni hotel jamčiti. Nazadnje smo se le odločili za sistem »Dryvit«, ki ga pri nas izvaja podjetje »Final« iz Nove Gorice. Ko bo ta izolacija izvršena, naj bi težavo z rosenjem odpadle in počutje v mikalnici bo prijetnejše.

Ker manjka pisarniških prostorov, smo se odločili na balkonu stare uprave narediti še eno sobo namenjeno komercialni sektorju, ki se resnično stisla v skromnih prostorih. Sobo bomo zgradili z domačimi silami, dograditev s tem kar za polovico pocenili, komerciala pa bo lažje in uspešneje širila naše izdelke na tržišču. Seveda pa v naprej s takimi prizidavami ne bomo mogli, ampak bomo morali misliti tudi na novo upravno zgradbo.

Poročilo samoupravnih organov

DELAJSKI SVET

se je v tem mesecu sestel enkrat, 13. 10. 1972 s precej obširnimi dnevnimi redom.

- Po seznanitvi mentorja tov. Nemca in tov. Peterlina — predsednika komisije za nagrajevanje o strokovno tehnični izvršitvi sklepov zadnje seje prejšnjega delavskega sveta z dne, 19. 6. 1972;
  - o številu kategorij
  - o razliki med kategorijami — 5% na progresija
  - o razponu med najvišjim in najnižjim OD — 1 : 5;
  - o najvišji obračunski postavki in
  - o izvršitvi delovnih mest v kategorije
- so člani novega delavskega sveta ta poročila sprejeli ter se odločili, da se nov sistem nagrajevanja kot tak (kakršen je bil predložen) uporablja od 1. 10. 1972 dalje.
- Se soglasno strinjali s podpisom »ustanovitvene pogodbe Ljubljanske banke« in sicer s polnim jamstvom.
  - Osvojili predlog, da se zagonski stroški za obrat obližev preneso v razred štiri, med stroške.
  - Sprejeli sklep, da se premijska postavka za nezgodno zavarovanje poveča od dosedanjih 4,00

din na 6,00 din mesečno na zaposlenega s 1. 11. 1972.

- Člani DS so za člana volilne konference za volitve delegatov v Republiško skupnost za ceste SRS imenovali sodelavca tov. Vodnika Venceljna in tov. Rožiča Franca dipl. ing. Za delegata so evidentirali tov. Rihtarja Sandija.
- Povišali dodatek za nočno delo iz 25% na 35%.

POSLOVNI ODBOR

- se je sestel trikrat in sicer: 29. 9. 1972
- Sprejel plan za mesec oktober 9. 10. 1972
- Pregledali oz. poslušali dvoje poročil opravljenih službenih potovanjih.
- Tekstilni tovarni Senožče potrdili novo ceno za uslugo tkanja gaze od 1. 7. 1972 dalje.
- Sprejeli sklep, da bosta sobota 11. in 18. novembra delovni s tem, da sta dneva — ponedeljek 27. in torek 28. novembra prostata.
- Nabavni službi odobrili rekonstrukcijo skladišča in se strinjali s prodajo PVC hobokov s pro-

dajno ceno 15,00 din za komad.

- Na predlog Krajevne skupnosti Vir za podražitev komunalnih uslug niso imeli večjih pripomb. Odobrili so predlagani znesek in bili mnenja, da se mehanizira odvoz odpadlega železa.
- Pregledali plan za mesec september 19. 10. 1972
- Natančneje pregledali naše delo v minulem devetmesečnem obdobju.
- Odobrili štirim sodelavcem iz komercialnega sektorja službeno potovanje na Švedsko.

ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA

Člani tega odbora so se sestali enkrat in sprejeli naslednje sklepe:

- 3. 10. 1972
- Tov. Planinca Petra začasno razporedili zaradi bolezni na lažje delovno mesto in sicer na opravljanje viraških del.
- Tov. Skok Mariji — konfektionerki, odobrili sporazumno prekinitev delovnega razmerja.
- Sprejeli sklep, da se v redno

delovno razmerje sprejmeta dve sodelavki: ena v okrepčevalnico in ena na delovno mesto čistilke.

- Tov. Hrovatu Francu iz ekspedita odobrili okrevanje v Rogški Slatini.
- Začasno razporedili tov. Kavka Antona na delovno mesto poen-terja.
- Zadolžili kadrovske službo in vodjo konfekcije, da čimprej pripravita predlog za novo zasedbo v oddelku konfekcije — »pomočnika vodje izmene.«
- Službo za organizacijo in nagrajevanje so zadolžili, da za tov. Marijo Presekar na delovnem mestu »vodje kontrolne službe«, ugotovi v kakšni meri to delovno mesto nadomešča, prevzema odgovornost, nato pa primerno določi osebni dohodek.
- Dokončno potrdili pripravljalni odbor za proslavo podjetja, ki bo naslednje leto s pripombo, da se k že imenovanim članom imenujeta še tov. Banik Janez in tov. Juteršek Dan.

T. C.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi dobrega očeta, se vsem sodelavcem in sodelavkam najprizračnejše zahvaljujem v svojem in sestrinem imenu, za izraženo sožalje in darovano cvetje ter denarno pomoč.

Posebno se zahvaljujeva še pevskemu oktetu TOSAMA, ki so ga pospremili k večnemu počitku.

Franč Urankar in sestra Lojzka

ZAHVALA

Vsem sodelavkam in sodelavcem tkalnice širokih tkanin se ob smrti moje drage mame iskreno zahvaljujem za darovano cvetje ter za izraze sožalja. Oktetu »TOSAMA« pa prav lepa hvala za petje.

Stane Volčini

ZAHVALA

Vsem sodelavkam in sodelavcem iz mikalnice se ob smrti, ki mi je za vedno izrgala mojo zlato mamo, prav lepo zahvaljujem za darovano cvetje, izraze sožalja ter denarno pomoč. Tudi pevcem »TOSAMA« najlepša hvala.

Ivi Volčini

Zgodovina tkalstva

NADALJEVANJE

37 let izza tega dogodka (1623) se je zopet pojavil isti izum popravljeni obliki v Švici. V leydenu pa podoben leta 1629. V teku naslednjih let je izum počasi in kljub silnemu odporu raznih združenj tkalcev trakov uveljavil.

Mnogokrat so ta združenja izposlovala prepoved oblasti za uporabo teh strojev. Tako prepoved so izdale oblasti v Nemčiji leta 1685 Karel VI. je razširil leta 1719 na vso Nemčijo. V Hamburgu je bil baje tak tkalski stroj za tkanje trakov na povelje magistrata javno sežgan.

Dve važni iznajdbi sta v nadaljnjih letih pospešili razvoj statev. Prva izboljšava dotedanje grebene, ki so sestojali iz tankih okroglih cevčic, ki so bile kar zataknjene v bilu in pokrite z lesenim pokrovom, da se niso premikale. Taki grebeni niso dovoljevali tkanja finejših tkanin. Anglež John Kay je leta 1730 nadomestil te cevčice grebena s finejšimi tankimi ploščatimi zobmi, ki so bili bolj trdni, gosti in niso puščali sledu v tkalnici. Tako je bilo mogoče tkati tudi zelo fine tkanine. Kmalu so to izboljšavo splošno uporabljali.

Druga izboljšava pa je spremenila delo s čolničkom. Za tkanje širokih tkanin sta bila potrebna dva tkalca na eni statvi. Prvi je z roko zagnal čolniček v zev na eni strani, drugi pa je čolniček ujel na drugi strani in ga vrgel nazaj v naslednjem zevu. Pri

tem so uporabljali čolničke še prastare oblike. To je zopet spremenil Anglež John Kay, ko je leta 1733 opremil čolniček s koleški, valjčki in iz usnjenega pasu in vrvice napravil pripravo liki »prača«. Tako je lahko en sam tkalec lučal čolniček z obeh strani brez posebnega truda tudi pri širokih tkaninah. Storilnost tkalca je bila na ta način več ko podvojena. Toda tudi Kay ni žel hvale za svoj izum, tkalci iz Burya (bivališče Kaya) so navalili na njegov dom in uničili njegov stroj. Ko je pozneje le bila uporabljena njegova iznajdba, so mu koristniki njegova izuma odrekli vsako odškodnino za iznajdbo. Kakor Leeja, izumitelja pletilnega stroja, je tudi njega gnala nehvaležnost njegovih rojakov v Francijo, od koder je prosil angleški parlament za odškodnino, kajti njegova iznajdba je pripomogla angleški industriji do velikega vzpona. Na svojo zahtevo ni dobil odgovora. Umril je v velikem pomanjkanju in bedi ter še danes ni znano, kje je pokopan genialni izumitelj, kateremu morajo biti hvaležni milijoni ljudi njegove domovine za svoje blagostanje.

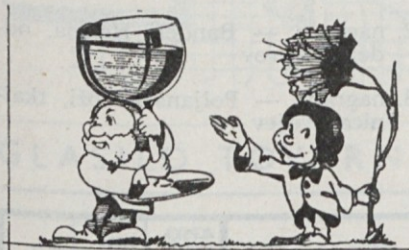
Njegov sin, Robert Kay, ki je bil kakor oče genialnega duha, je izumil čolničkove menjave, ki so omogočale tkanje z več čolnički in v več bravah. Ta ureditev je bila šele pozneje tako izpopolnjena, da je danes ena najvažnejših sestavnih delov statev.

V naslednji dobi so se statve stal- (Nadaljevanje na 8. strani)

Kadrovske vesti

OD 12. 11. DO 11. 12. 1972 PRAZNUJEJO ROJSTNI DAN:

KONFEKCIJA: 26. 11. Julka Burja, 29. 11. Francka Grad, 2. 12. Marica Jeretina, 27. 11. Ivanka Križnar, 20. 11. Betka Lederar, 23. 11. Tončka Lukanc, 21. 11. Kristina Marolt, 24. 11. Majda Pančur, 28. 11. Marija Podbevšek, 23. 11. Betka Rožič, 11. 12. Tatjana Hefner.

MIKALNICA: 24. 11. Marija Cajhen, 24. 11. Kati Hribar, 21. 11. Lidija Marolt, 27. 11. Marija Osovnik, 13. 11. Zinka Rode, 8. 12. Minka Rožič, 9. 12. Zvonka Strehar, 14. 11. Gizela Vrhovnik.

FILTRI: 20. 11. Andrej Pavlič, 23. 11. Tončka Lukanc, 17. 11. Marija Nakrst, 9. 12. Marija Okorn, 16. 11. Svetlin Joži, 15. 11. Majda Vrbaničič, 29. 11. Stanka Starovašnik, 3. 12. Joži Gotar, 6. 12. Marija Lunar.

BELILNICA: 23. 11. Franc Osolin, 22. 11. Dorca Pestotnik.

TKALNICA OVOJEV: 27. 11. Andrej Andrejka, 10. 12. Pavla Majdič, 17. 11. Cilka Kolbl, 6. 12. Majda Ivanetič, 11. 12. Fani Miklavčič, 9. 12. Cilka Kokalj.

TKALNICA AVTOMATSKA: 22. 11. Andrej Vehovec, 11. 12. Marija Sinkovec, 12. 11. Slavka Sevšek.

PRIPRAVLJALNICA: 22. 11. Cilka Ferlič, 9. 12. Rozka Koprivnikar, 24. 11. Angelca Gostič.

UPRAVA: 11. 12. Jože Štrukelj.

RAČUNOVODSKI SEKTOR: 29. 11. Janez Leskovec, 11. 12. Kristina Bunič, 18. 11. Marija Prelovšek.

ANALIZNOPLANSKI SEKTOR: 30. 11. Mira Kavka.

KOMERCIALNI SEKTOR: 17. 11. Albert Capuder, 2. 12. Marjan Debevc, 7. 12. Franc Jeretina.

TEHNIČNI SEKTOR: 9. 12. ing. Helena Breznik, 16. 11. ing. Franc Rožič.

POMOŽNI OBRATI: 12. 11. Miha Kerč.

V MESECU OKTOBRU SO SE POROČILE:

Pirc Rozka — MLADENOCIC
Širec Nežka — LUTHAR
Jerman Ana — BARLIČ

IZ PODJETJA JE ODSLA:

Marija Skok.

RODILI SO SE:

Požar Antonu — sin in Furlan Marjeti — sin.

V ČASU POROČANJA SO VSTOPILI V PODJETJE:

Štrukelj Marjan — vodja okrepčevalnice, Toman Jožefa — snažilka, Mav Pavel — čistilec strojev, Marenk Benjamin — snemalec blaga.

VSEM ISKRENE ČESTITKE IN DOBRO POČUTJE!

MISLI, VREDNE PREMISLEKA

Človek je nepopoljšljiv optimist. Prepričan je, da utegne zadeti na loteriji, še malo pa ne pomisli, da utegne umreti pri avtomobilski nesreči. (Maurice Chevalier)

Pri štiridesetih letih odpadejo v življenju prvi listi — vendar zori tudi prvo grozdje.

(Francois Mauriac)

Izdaja TOSAMA Domžale

Urejuje uredniški odbor:

Rezka Demšar, Milan Drčar — tehnični urednik, Franc Kerč, Franc Kosirnik, Toni Laznik dipl. oec, Marjan Merkužič, Albina Miš — blagajnik, Miro Pavlič — fotoreporter, Jelka Premru, Ani Rožič, Ciril Zarnik in Feliks Vodlan — odgovorni urednik.

Tiska: Papirkonfekcija Krško, obrat Valvasorjeva tiskarna.

Naklada: 850 izvodov.

Vatka Votek in Filter Filip

